

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
КАФЕДРА МОВОЗНАВСТВА ТА СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора з
науково-педагогічної та
навчально-методичної роботи
Т. М. Марченко
Т. М. Марченко
«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика та етика сучасних наукових досліджень

Освітньо-кваліфікаційний рівень	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література)
Додаткова спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Середня освіта (Англійська мова та література). Психологія
Форма навчання	очна
Курс	перший

Дніпро – 2024 рік

Робоча програма дисципліни «Методика та етика сучасних наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання освітньо-професійної програми Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література). Психологія укладена на основі Тимчасового стандарту вищої освіти Горлівського інституту іноземних мов (протокол № 8 від 24 лютого 2021 р.), Стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» (Наказ МОН від 24.04.2019 р. № 564); професійним стандарту «Практичний психолог закладу освіти» (Наказ МРЕТСТГ від 24.11.2020 р. № 2425), вимог освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

«Методика та етика сучасних наукових досліджень» належить до циклу обов'язкових дисциплін. Мова навчання українська.

Розробник:

Колесніченко О. Л., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства та слов'янських мов

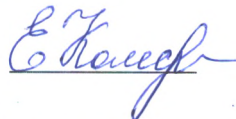
Скоплєв А. О., кандидат філологічних наук, ст. викладач кафедри мовознавства та слов'янських мов

Резнікова О. А., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри мовознавства та слов'янських мов

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

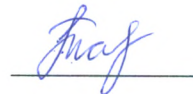

доц. О. Л. Колесніченко

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Т. В. Борозенцева

Схвалено Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов
Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Голова

проф. Т. М. Марченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	6
3. Очікувані результати навчання	7
4. Програма навчальної дисципліни	10
5. Структура навчальної дисципліни	13
6. Зміст навчальної дисципліни	18
6.1. Теми лекцій	18
6.2. Теми семінарських занять	18
7. Самостійна робота	19
8. Методи навчання	20
9. Методи контролю	20
10. Засоби діагностики успішності навчання	20
11. Розподіл балів	20
12. Зміст лінгвістичної підготовки	20
13. Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни	22
14. Шкала оцінювання	24
15. Рекомендована література	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з ключових проблем науки є проблема методології. Відомо, що будь-яка галузь людського пізнання повинна мати поряд з об'єктом і предметом вивчення певні дослідницькі методи. Мовознавство, лінгвістика, психологія протягом історії свого розвитку створили власні (спеціальні) методи. Як правило, зміна наукової парадигми супроводжується відкриттям нового методу дослідження. Кожен метод виділяє такий аспект об'єкта дослідження, який визначається найважливішим у цих теоріях.

«Методика та етика сучасних наукових досліджень» - це комплексна дисципліна, яка містить опис та обґрунтування сучасних лінгвістичних та психологічних методів досліджень. Предметом є наука як система знань, методологія наукової творчості, загальні та спеціальні методи лінгвістичних, психологічних досліджень, організаційні основи та інформаційне забезпечення наукового дослідження, забезпечення наочності представлення результатів роботи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є наука як сфера людської діяльності, теорія наукових досліджень, сучасний науковий дискурс, знання яких дає можливість оволодіти основами методології та методики науково-дослідницької діяльності.

Базовими знаннями для вивчення цього предмету є увесь блок мовознавчих та психологічних дисциплін бакалаврату: теоретична фонетика, теоретична граматики, лексикологія, стилістика та історія іноземної та рідної мови; теорія, технологія, методи та організація психологічних досліджень. Ця дисципліна інкорпорує наявні знання про кожен окремий рівень у динамічну системну модель прикладного спрямування, яка дозволяє виміряти й описати природу мови, психічних явищ, а також демонструє міждисциплінарні зв'язки мовознавства і психології з усіма сферами наукового пошуку.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Методика та етика сучасних наукових досліджень» є продовженням дисципліни «Основи наукових досліджень», що вивчається студентами під час опанування програми бакалаврської підготовки. В рамках магістерського курсу навчальна дисципліна «Методика та етика сучасних наукових досліджень» взаємопов'язана з написанням науково-дослідної кваліфікаційної роботи.

Навчальний план навчальної дисципліни «Методика та етика сучасних наукових досліджень» розраховано на 90 годин/ 3,0 кредити ECTS., з яких: аудиторні – 36 год., із них: лекції – 20 год., практичні – 16 год.; самостійні – 54 год.

Наприкінці семестру студенти складають диференційний залік.

Програма навчальної дисципліни «Методика та етика сучасних наукових досліджень» складається з 3 змістових модулів:

ЗМ № 1. Сучасна лінгвістика: історія, стан, перспективи розвитку. Ключові поняття лінгвометодології.

ЗМ № 2. Методи лінгвістичних досліджень.

ЗМ № 3. Методологічна культура науково-психологічного дослідження.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: 01 Середня освіта	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 014.021 Середня освіта (Мова і література англійська)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
Загальна кількість годин: 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
54 год.	__ год.		
Індивідуальні завдання:			
- год.			
Вид контролю:			
диф.залік			
Пререквізити: загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Вступ до мовознавства»; «Вступ до літературознавства», «Аналіз художнього тексту. Жанри та стилі»; «Основи наукових досліджень»; «Інформаційно-комунікаційні технології в галузі»; «Сучасні теорії мовленнєвої комунікації»; «Загальна психологія»; «Вікова психологія»; «Експериментальна психологія».			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: 1) поглиблення знань магістрантів у різних сферах сучасного науково-лінгвістичного та науково-психологічного знання; 2) ознайомлення з методами, підходами, інструментарієм, метамовою новітніх мовознавчих дисциплін: лінгвокультурології, лінгвокогнітології, лінгвокомунікативістики, дискурсології тощо; 3) формування навичок пов'язування теоретичних знань з практикою лінгвістичного аналізу емпіричних мовних фактів; 4) розвиток вмінь методологічного аналізу психологічного дослідження; 5) розвиток креативних здібностей магістрантів; 6) розвиток вмінь адекватної інтерпретації наукового дискурсу.

Завдання:

- ознайомити магістрантів з новими галузями мовознавства, що отримали поширення протягом останніх десятиліть;
- висвітлити характеристику головних напрямків лінгвістики у новій парадигмі знання;
- ознайомити із категорійно-понятійним апаратом лінгвометодології;
- навчити студентів аналізувати ключові проблеми та спірні питання лінгвістичних дисциплін у сучасній науковій парадигмі;
- висвітлити методологічні засади сучасного мовознавства, пізнавальні настанови, принципи і процедури дослідницької діяльності;
- сформувати навички методологічного аналізу психологічного дослідження;
- сформувати уявлення про технології виконання науково-дослідної магістерської роботи.

За підсумками вивчення курсу магістранти повинні **знати**:

- нові галузі та напрямки сучасної лінгвістики та їх онтологічні характеристики;
- панівні тенденції у сучасному світовому мовознавстві та перспективи його подальшого розвитку;
- основні категорії та поняття лінгвометодології;
- основні пізнавальні настанови та принципи дослідницької діяльності у сучасному мовознавстві;
- методiku та етику сучасного наукового психологічного дослідження.

Магістранти повинні **вміти**:

- оцінювати наявні лінгвістичні прийоми і методи з точки зору їхньої адекватності досліджуваному об'єкту;
- вибудовувати логіку наукового дослідження з урахуванням наявної наукової методології;
- володіти практичним досвідом аналізу мовних і мовленнєвих явищ, необхідне для написання наукових робіт з лінгвістики;
- співвідносити підходи різних лінгвістичних шкіл, їхню метамову і методiku, розбиратися в різних формальних способи представлення результатів;

- розробляти власні програми і методики розв'язання лінгвістичних задач;
- володіти методами і методиками пошуку, аналізу та обробки наукових даних; навичками роботи з лінгвістичними енциклопедіями, довідниками та словниками різних типів;
- користуватися масмедійними, мультимедійними, інтернет-технологіями;
- критично аналізувати та оцінювати результати теоретичних і емпіричних лінгвістичних досліджень, проводити експертизу, аналіз, прогнозування; володіти базовими навичками діахронного та синхронного аналізу мовних явищ з метою розуміння механізмів функціонування і тенденцій розвитку мови;
- вибудовувати методику наукового дослідження враховуючи основні методологічні та етичні принципи психології.

3. Очікувані результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним.
- Здатність до міжособистісної взаємодії, ефективної комунікативної діяльності, роботи в команді та автономно.
- Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній та науковій діяльності.
- Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.
- Здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати й систематизувати.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

- Вільне володіння категоріально-понятійним інструментарієм, здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем у галузі філологічної, методичної та психологічної науки та практики.

- Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- Здатність виконувати науково-дослідницькі проекти з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

Результати навчання

- Здійснювати самостійний пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації та професійно важливих знань із різних джерел.
- Застосовувати знання про сучасні інформаційні технології, медіаосвіту і медіаграмотність у професійній діяльності; розв'язувати завдання, пов'язані з обробкою інформації; демонструвати здатність успішно продовжувати освіту впродовж усього життя.
- Уміти планувати, організовувати, здійснювати, доступно і аргументовано представляти результати досліджень /або інноваційні розробки у писемній та усній формах, дотримуючись правил професійної етики та академічної доброчесності; брати участь у фахових дискусіях.
- Ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики та літературознавства.
- Здійснювати аналіз та синтез різних ідей, поглядів, наукових явищ у їхньому взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами, вміти моделювати, організовувати та оцінювати освітній процес освіти відповідно до потреб роботодавця.
- Володіти комунікативною компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

- Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів; узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМ №1. Сучасна лінгвометодологія: історія, стан, перспективи розвитку. Ключові поняття лінгвометодології.

Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Визначення методології, підходи, методи і методики наукових досліджень. Технологія лінгвістичного дослідження. Етапи наукового дослідження.

Лінгвістика та її об'єкт. Мета лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві.

Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Класифікація методів в науці. Рівні наукового пізнання і методи. Емпіричні методи дослідження. Теоретичні методи дослідження.

Методи лінгвістичної компаративістики. Порівняльно-історичне мовознавство. Етапи становлення та розвитку порівняльно-історичного мовознавства. Основні положення. Зовнішня реконструкція як основний метод порівняльно-історичного мовознавства. Порівняльно-історичне мовознавство на сучасному етапі. Внутрішня реконструкція. Ареальна лінгвістика та її методи.

Лінгвістична типологія та її методи. Методи перекладознавства. Предмет лінгвістичної типології. Цілі і завдання. Види типологічних досліджень. Лінгвістичні універсалиї. Методи типологічного аналізу. Теорія перекладу. Методи дослідження.

Методи структурної лінгвістики. Загальне поняття про структурну лінгвістику. Метод компонентного аналізу. Дистрибутивний аналіз. Метод безпосередніх складових. Трансформаційний аналіз. Породжувальна граматики Н. Хомського. Метод шести кроків Ю. М. Караулова. Метод семантичних відмінків Ч. Філлмора.

Антропоцентрична парадигма в сучасній лінгвістиці. Лінгвокультурологія та її методи. Вплив В. Гумбольдта на виникнення і розвиток антропоцентричної парадигми в мовознавстві. Основні принципи сучасного мовознавства. Лінгвокультурологія як наука. Методи лінгвокультурології.

Соціолінгвістика як розділ мовознавства. Основні поняття соціолінгвістики. Напрями досліджень. Методи дослідження.

Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Методи дослідження. Історія психолінгвістики. Розділи психолінгвістики. Зв'язок мови і мислення. Нейролінгвістика. Мова і мозок. Етапи породження мовлення. Методи дослідження в психолінгвістиці.

Гендерна лінгвістика. Методи дослідження. Поняття про гендерну лінгвістиці. Стать і гендер. Основні напрямки гендерних досліджень. Гендерні дослідження в соціолінгвістиці. Кросскультурні, етно- і лінгвокультурологічні дослідження. Чоловік і жінка в процесі комунікації. Нейролінгвістичні характеристики гендеру. Гендерні особливості тексту.

ЗМ №2. Методи лінгвістичних досліджень

Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Теорія мовної гри Л. Вітгенштейна. Теорія мовленнєвих актів Д. Остіна і Д. Серля. Методика аналізу дискурсу в ракурсі теорії мовленнєвих актів. Інтент-аналіз дискурсу.

Теорія прототипів Е. Рош та Дж. Лакофф. Когнітивізм. Когнітивна лінгвістика в системі наук. Категоризація та концептуалізація дійсності. Концепт як основне поняття когнітології. Концепт - поняття - значення. Структури уявлення (репрезентації) концепту у свідомості: схема, фрейм, сценарій (скрипт), розумовий образ, картина. Методи когнітивних досліджень.

Політична лінгвістика. Методи дослідження. Загальне поняття про політичну лінгвістику. Основні напрямки політичної лінгвістики. Політична комунікація і її різновиди. Стилї. Політичний дискурс. Жанри політичної мови. Мовні засоби організації політичного дискурсу. Концептосфера політичного дискурсу. Стратегії та тактики політичного дискурсу. Методи і методики вивчення політичної комунікації.

Методологічний апарат лінгвістичних досліджень.

ЗМ № 3. Методологічна культура науково-психологічного дослідження

Методологічне забезпечення психологічних досліджень. Природничо-науковий та гуманітарний підхід в методології психології. Загальнопсихологічні принципи наукового дослідження. Психологічне дослідження: види, етапи, плани досліджень. Класифікація методів дослідження психіки. Експеримент як основний метод науково орієнтованої психології.

Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження. Вимоги до структурних елементів магістерської роботи. Етапи підготовки магістерської роботи. Постановка проблеми, пошук джерельної бази та вивчення наукових надбань. Методика та етапи вибору теми наукового дослідження; формулювання теми. Визначення актуальності теми, її наукового та практичного значення. Методика визначення мети та створення системи дослідницьких завдань. Визначення об'єкта та предмета дослідження, формулювання гіпотези.

Організація та проведення експериментального дослідження (на прикладі підготовки магістерської роботи). Правила формування вибірки досліджуваних. Вибір методів дослідження. Уточнення гіпотези і визначення змінних експериментального дослідження. Проведення експерименту. Опис результатів дослідження. Визначення практичного значення одержаних результатів. Написання висновків. Загальні висновки.

Організація та проведення психокорекційної роботи (на прикладі підготовки магістерської роботи). Психокорекція та її види. Принципи та специфічні риси психокорекційної роботи. Елементи психокорекційної ситуації. Групова психокорекція. Специфіка групової форми психокорекції.

Механізми психокорекційного впливу. Принципи побудови психокорекційних програм. Структура психокорекційного комплексу.

Основні принципи професійної етики психолога. Етичний кодекс психолога в Україні. Професійні ризики психологів. Етичні помилки психологів-початківців. Етичні проблеми окремих напрямків діяльності психолога. Етичні аспекти психологічного дослідження та психокорекційної роботи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
		лекцій	сем.	практ.	інд.		сам.р.	лекцій	практ.	лаб.
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Визначення методології, підходи, методи і методики наукових досліджень. Технологія лінгвістичного дослідження. Етапи наукового дослідження. Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Класифікація методів в науці. Рівні наукового пізнання і методи. Емпіричні та теоретичні методи дослідження.	6	2				4				
Тема 2. Методи лінгвістичної компаративістики. Порівняльно-історичне мовознавство. Етапи становлення та розвитку, основні положення. Зовнішня реконструкція як основний метод. Порівняльно-історичне мовознавство на сучасному етапі. Внутрішня реконструкція. Ареальна лінгвістика та її методи. Методи структурної лінгвістики. Загальне поняття про структурну лінгвістику. Метод компонентного аналізу. Дистрибутивний аналіз. Метод безпосередніх складових. Трансформаційний аналіз. Породжувальна граматики Н. Хомського.	6	2				4				

Метод семантичних відмінків Ч. Філлмора.													
Тема 3. Антропоцентрична парадигма в сучасній лінгвістиці. Лінгвокультурологія та її методи. Вплив В. Гумбольдта на виникнення і розвиток антропоцентричної парадигми в мовознавстві. Основні принципи сучасного мовознавства. Лінгвокультурологія як наука. Методи лінгвокультурології.	4	2				2							
Тема 4. Соціолінгвістика як розділ мовознавства. Основні поняття соціолінгвістики. Напрями досліджень. Методи дослідження. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Методи дослідження. Історія психолінгвістики. Розділи психолінгвістики. Зв'язок мови і мислення. Нейролінгвістика. Мова і мозок. Етапи породження мовлення. Методи дослідження в психолінгвістиці.	4	2				2							
Тема 5. Гендерна лінгвістика. Методи дослідження. Поняття про гендерну лінгвістику. Стать і гендер. Основні напрямки гендерних досліджень. Гендерні дослідження в соціолінгвістиці. Кроскультурні, етно- і лінгвокультурологічні дослідження. Чоловік і жінка в процесі комунікації. Нейролінгвістичні характеристики гендеру. Гендерні особливості тексту.	4	2				2							
Разом ЗМ	24	10				14							

Змістовий модуль 2.

<p>Тема 1. Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Теорія мовної гри Л. Вітгенштейна. Теорія мовленнєвих актів Д. Остіна і Д. Серля. Методика аналізу дискурсу в ракурсі теорії мовленнєвих актів. Інтент-аналіз дискурсу. Методи дискурсивних досліджень. Поняття про дискурс-аналіз. Основні школи вивчення дискурсу. Методи вивчення дискурсу як продукту комунікації: контент-аналіз, метод когнітивного картування, контекстуально-інтерпретаційний метод, метод діалогічної інтерпретації. Методи вивчення дискурсу як процесу: Конверсаційний аналіз, етнографічний метод. Інтеграційна модель дискурс-аналізу Н. К. Кравченко.</p>	6		2			4					
<p>Тема 2. Теорія прототипів Е. Рош та Дж. Лакофф. Когнітивізм. Когнітивна лінгвістика в системі наук. Категоризація та концептуалізація дійсності. Концепт як основне поняття когнітології. Концепт - поняття - значення. Структури уявлення (репрезентації) концепту у свідомості: схема, фрейм, сценарій (скрипт), розумовий образ, картина. Методи когнітивних досліджень.</p>	4		2			2					
<p>Тема 3. Політична лінгвістика. Методи дослідження. Загальне поняття про політичну лінгвістиці.</p>	6		2			4					

Основні напрямки політичної лінгвістики. Політична комунікація і її різновиди. Стилї. Політичний дискурс. Жанри політичної мови. Мовні засоби організації політичного дискурсу. Концептосфера політичного дискурсу. Стратегії та тактики політичного дискурсу. Методи і методики вивчення політичної комунікації.												
Тема 4. Методологічний апарат лінгвістичних досліджень.	5		2			3						
Разом ЗМ	21		8			13						

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Методологічне забезпечення психологічних досліджень. Природничо-науковий та гуманітарний підхід в методології психології. Загально психологічні принципи наукового дослідження. Психологічне дослідження: види, етапи, плани досліджень. Класифікація методів дослідження психіки. Експеримент як основний метод науково орієнтованої психології.	8	2	2			4						
Тема 2. Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження. Вимоги до структурних елементів магістерської роботи. Етапи підготовки магістерської роботи. Постановка проблеми, пошук джерельної бази та вивчення наукових надбань. Методика та етапи вибору теми наукового дослідження. Методика визначення мети та створення системи дослідницьких завдань. Визначення об'єкта та	8	2	2			4						

предмета дослідження, формулювання гіпотези.												
Тема 3. Організація та проведення експериментального дослідження (на прикладі підготовки магістерської роботи). Правила формування вибірки досліджуваних. Вибір методів дослідження. Проведення експерименту. Опис результатів дослідження. Визначення практичного значення одержаних результатів. Написання висновків.	12	2	2			8						
Тема 4. Організація та проведення психокорекційної роботи (на прикладі підготовки магістерської роботи). Психокорекція та її види. Принципи та специфічні риси психокорекційної роботи. Елементи психокорекційної ситуації. Групова психокорекція. Механізми психокорекційного впливу. Принципи побудови психокорекційних програм. Структура психокорекційного комплексу.	11	2	2			7						
Тема 5. Основні принципи професійної етики психолога. Етичний кодекс психолога в Україні. Професійні ризики психологів. Етичні помилки психологів-початківців. Етичні проблеми окремих напрямків діяльності психолога. Етичні аспекти психологічного дослідження та психокорекційної роботи.	6	2				4						
Разом ЗМ	45	10	8			27						
	90	20	16			54						

5. Зміст навчальної дисципліни

5.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень.	2
2.	Методи лінгвістичної компаративістики. Порівняльно-історичне мовознавство. Методи структурної лінгвістики	2
3.	Антропоцентрична парадигма в сучасній лінгвістиці. Лінгвокультурологія та її методи.	2
4.	Соціолінгвістика. Методи дослідження. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Методи дослідження.	2
5.	Гендерна лінгвістика. Методи дослідження.	2
6.	Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	2
7.	Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження.	2
8.	Організація та проведення експериментального дослідження (на прикладі підготовки магістерської роботи).	2
9.	Організація та проведення психокорекційної роботи (на прикладі підготовки магістерської роботи).	2
10.	Основні принципи професійної етики психолога.	2
	Разом	20

5.2. Теми семінарських занять

1.	Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Методи дискурсивних досліджень	2
2.	Когнітивна лінгвістика. Теорія прототипів Е. Рош та Дж. Лакофф.	2
3.	Політична лінгвістика.	2
4.	Методологічний апарат лінгвістичних досліджень.	2
5.	Психологічне дослідження: види, етапи, плани досліджень. Класифікація методів дослідження психіки.	2

6.	Етапи підготовки магістерської роботи.	2
7.	Організація та проведення експериментального дослідження.	2
8.	Принципи та методика побудови психокорекційних програм.	2
	Разом	16

6. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лекція 1. Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Лінгвістика та її об'єкт. Мета лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві.	4
2.	Лекція 2. Методи лінгвістичної компаративістики. Порівняльно-історичне мовознавство. Методи структурної лінгвістики.	4
3.	Лекція 3. Антропоцентрична парадигма в сучасній лінгвістиці. Лінгвокультурологія та її методи.	2
4.	Лекція 4. Соціолінгвістика. Методи дослідження. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Методи дослідження.	2
5.	Лекція 5. Гендерна лінгвістика. Методи дослідження.	2
6.	Семинар № 1. Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Методи дискурсивних досліджень.	4
7.	Семинар № 2. Теорія прототипів Е. Рош та Дж. Лакофф. Когнітивізм. Методи когнітивної лінгвістики.	2
8.	Семинар № 3. Політична лінгвістика.	4
9.	Семинар № 4. Методологічний апарат лінгвістичних досліджень.	3
10.	Лекція 1. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	4
11.	Лекція 2. Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження.	4
12.	Лекція 3. Організація та проведення експериментального дослідження (на прикладі підготовки магістерської роботи).	8
13.	Лекція 4. Організація та проведення психокорекційної роботи (на прикладі підготовки магістерської роботи).	7
	Лекція 5. Основні принципи професійної етики	4

17.	психолога.	
		Разом 54 год

7. Методи навчання

- метод усного викладу;
- метод бесіди;
- метод спостереження;
- метод самостійної роботи здобувачів;
- метод вправ.

8. Методи контролю

- тестові завдання;
- практичні індивідуальні завдання;
- усне опитування;
- контрольні роботи поточного контролю;
- контрольні роботи залікового модуля.

9. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами діагностики з дисципліни «Методика та етика сучасних наукових досліджень» є навчальні матеріали, які використовуються для перевірки рівня навчальних досягнень магістрантів: тести, картки з завданнями різного ступеня складності, опрацювання наукової літератури, змісту підручників, магістерська дисертація.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота									Підсумковий контроль
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3			
КТ 1	КТ 2	КРЗМ 1	КТ 3	КТ 4	КРЗМ 2	КТ 5	КТ 6	КРЗМ 3	Диф зал
10	10	13,33	10	10	13,33	10	10	13,33	100

Кількість КТ – 6 , коефіцієнт КТ – 0,10

Кількість КРЗМ – 3 коефіцієнт КРЗМ – 0,13

11. Зміст підготовки до заліку

Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Визначення методології, підходи, методи і методики наукових досліджень. Технологія лінгвістичного дослідження. Етапи наукового дослідження.

Лінгвістика та її об'єкт. Мета лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві.

Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Класифікація методів в науці. Рівні наукового пізнання і методи. Емпіричні методи дослідження. Теоретичні методи дослідження.

Методи лінгвістичної компаративістики. Порівняльно-історичне мовознавство. Етапи становлення та розвитку порівняльно-історичного мовознавства. Основні положення. Зовнішня реконструкція як основний метод порівняльно-історичного мовознавства. Порівняльно-історичне мовознавство на сучасному етапі. Внутрішня реконструкція. Ареальна лінгвістика та її методи.

Лінгвістична типологія та її методи. Методи перекладознавства. Предмет лінгвістичної типології. Цілі і завдання. Види типологічних досліджень. Лінгвістичні універсалиї. Методи типологічного аналізу. Теорія перекладу. Методи дослідження.

Методи структурної лінгвістики. Загальне поняття про структурну лінгвістику. Метод компонентного аналізу. Дистрибутивний аналіз. Метод безпосередніх складових. Трансформаційний аналіз. Породжувальна граматики Н. Хомського. Метод шести кроків Ю. М. Караулова. Метод семантичних відмінків Ч. Філмора.

Антропоцентрична парадигма в сучасній лінгвістиці. Лінгвокультурологія та її методи. Вплив В. Гумбольдта на виникнення і розвиток антропоцентричної парадигми в мовознавстві. Методи лінгвокультурології.

Соціолінгвістика як розділ мовознавства. Основні поняття соціолінгвістики. Напрями досліджень. Методи дослідження.

Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Методи дослідження. Історія психолінгвістики. Розділи психолінгвістики. Зв'язок мови і мислення. Нейролінгвістика. Мова і мозок. Етапи породження мовлення. Методи дослідження в психолінгвістиці.

Гендерна лінгвістика. Поняття про гендер у лінгвістиці. Стать і гендер. Основні напрямки гендерних досліджень. Гендерні дослідження в соціолінгвістиці. Кроскультурні, етно- і лінгвокультурологічні дослідження. Чоловік і жінка в процесі комунікації. Нейролінгвістичні характеристики гендеру. Гендерні особливості тексту.

Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Теорія мовної гри Л. Вітгенштейна. Теорія мовленнєвих актів Д. Остіна і Д. Серля. Методика аналізу дискурсу в ракурсі теорії мовленнєвих актів. Інтент-аналіз дискурсу.

Теорія прототипів Е. Рош та Дж. Лакофф. Когнітивізм. Когнітивна лінгвістика в системі наук. Категоризація та концептуалізація дійсності. Концепт як основне поняття когнітології. Концепт - поняття - значення. Структури уявлення (репрезентації) концепту у свідомості: схема, фрейм, сценарій (скрипт), розумовий образ, картина. Методи когнітивних досліджень.

Політична лінгвістика та її методи. Основні напрямки політичної лінгвістики. Політична комунікація і її різновиди. Стилї. Політичний дискурс. Жанри політичної мови. Мовні засоби організації політичного

дискурсу. Концептосфера політичного дискурсу. Стратегії та тактики політичного дискурсу. Методи і методики вивчення політичної комунікації
 Методологічний апарат лінгвістичних досліджень.

Природничо-науковий та гуманітарний підхід в методології психології. Загально психологічні принципи наукового дослідження. Психологічне дослідження: види, етапи, плани досліджень. Класифікація методів дослідження психіки. Експеримент як основний метод науково орієнтованої психології.

Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження. Вимоги до структурних елементів магістерської роботи. Етапи підготовки магістерської роботи. Методика та етапи вибору теми наукового дослідження; формулювання теми. Визначення актуальності теми. Методика визначення мети та створення системи дослідницьких завдань. Визначення об'єкта та предмета дослідження, формулювання гіпотези.

Організація та проведення експериментального дослідження (на прикладі підготовки магістерської роботи). Правила формування вибірки досліджуваних. Вибір методів дослідження. Проведення експерименту. Опис результатів дослідження. Визначення практичного значення одержаних результатів. Написання висновків.

Організація та проведення психокорекційної роботи (на прикладі підготовки магістерської роботи. Принципи та специфічні риси психокорекційної роботи. Елементи психокорекційної ситуації. Групова психокорекція. Механізми психокорекційного впливу. Принципи побудови психокорекційних програм.

Основні принципи професійної етики психолога. Професійні ризики психологів. Етичні помилки психологів-початківців. Етичні аспекти психологічного дослідження та психокорекційної роботи.

12. Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку лінгвістичних та психологічних явищ, проявляє високу мовну культуру; має навички проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; виконує аналіз та оцінку сучасних наукових досягнень в галузях мовознавства та психології.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує інформацію, може назвати основні лінгвістичні та психологічні школи та напрями, коректно

формулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, визначає актуальність та новизну наукової роботи; відбирає необхідну інформацію і фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження відповідно до поставленої мети та визначених завдань; умотивовано обирає та застосовує спеціальні й загальнонаукові методи для проведення наукового дослідження.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв’язання навчальної проблеми, виявляє розуміння мовних процесів та психічних явищ, робить аргументовані висновки, характеризує лінгвістичні та соціально-психологічні процеси, встановлює синхронність; володіє здатністю аналізу та порівняння результатів досліджень вітчизняних й іноземних дослідників з обраної тематики; може назвати основні лінгвістичні та психологічні школи та напрями, коректно формулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, визначає актуальність та новизну наукової роботи; відбирає необхідну інформацію і фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження відповідно до поставленої мети та визначених завдань; умотивовано обирає та застосовує спеціальні й загальнонаукові методи для проведення наукового дослідження.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, виконує аналіз та оцінку сучасних наукових досягнень в галузі психології і мовознавства; порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює мовні, соціально-психологічні явища та діяльність науковців, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, умотивовано обирає та застосовує спеціальні й загальнонаукові методи для проведення наукового дослідження; може назвати більшість мовознавчих робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення лінгвістичних, психологічних шкіл та напрямів, аналізує мовні факти, психічні процеси, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між ними у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину наукових джерел, може назвати п’ять-шість мовознавчих робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння лінгвістичної і психологічної термінології, наукових шкіл та напрямів, може назвати до п’яти робіт з мовознавства, обізнаний з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою.

70 балів – здобувач в цілому відтворює матеріал теми, може дати стисло характеристику певного явища, загалом правильно вживає наукові терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей мовного процесу та психічних явищ, визначає три - чотири лінгвістичних джерела, може назвати дві-три мовознавчі роботи; пояснює можливі помилки у виконанні практичних завдань.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки понять та процесів, з допомогою викладача аналізує

мовні факти та психічні явища, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, може назвати одну-дві мовознавчі роботи; можливі помилки у виконанні практичних завдань.

60 балів – здобувач має загальне уявлення про методи наукових досліджень, може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні лінгвістичні, психологічні школи та напрями, здатен визначити один-два мовознавчих джерела, мовний аналіз відсутній, суттєві помилки у виконанні практичних завдань.

59 - 35 балів – здобувач не має загального уявлення про методи наукових досліджень, але вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати мовні факти, може двома-трьома простими реченнями розповісти про мовне або психічне явище, не вміє порівнювати мовні факти та діяльність учених, володіє матеріалом на рівні окремих складових, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом навчального матеріалу, здобувач не має загального уявлення про методи наукових досліджень в галузі психології, може назвати одну-дві мовознавчі школи.

13. Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень студентів ВНЗ, національна та ECTS:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	екзамен	залік	
90-100	Відмінно	зараховано	A
82-89	Добре		B
75-81			C
67-74	Задовільно		D
60-66			E
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX
1-34			F

14.Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 344 с.
2. Габідулліна А. Р., Колесніченко О. Л. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навчальний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2019. 322 с.
3. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії. Донецьк: ДонНУ, 2006. 338 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник для вузів. Київ: Кондор, 2003. 189 с.
5. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: посібник для вузів. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.
8. Степаненко Л.В., Резнікова О.А. Методичні вказівки щодо написання магістерських робіт для здобувачів освітнього рівня «магістр» галузі знань 0301 «Соціально-політичні науки» спеціальності 8.03010201 «Психологія» денної та заочної форми навчання. Слов'янськ: ДВНЗ «ДДПУ», 2015 рік. 84 с.
9. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: посібник для вузів. К.: Академвидав, 2004. 208 с.

Додаткова

1. Белова А. Д. Лінгвістичні перспективи і прогнози у ХХІ столітті. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. Київ: Логос, 2006. № 1. С. 22- 32.
2. Воробйова Л. М. Основи психолінгвістики. Рівне, 2007. 192 с.
3. Кочерган М. П. Мовознавство на сучасному етапі. Дивослово. 2003. № 5. С. 24-29.
4. Куранова С. І. Основи *психолінгвістики* : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
5. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітко, І. В. Богданова; за ред. А. П. Загнітка. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/166/1/Лінгвокультурологія.pdf>
6. Масенко Л. Т. Нариси із соціолінгвістики. Київ: "КМА", 2010. 243 с.
7. Міщенко М. М. Українські національні архетипи: від колективного несвідомого до усвідомленої національної ідентичності (до актуальності методології архетипічного аналізу). URL: <http://www.kpi>

kharkov.ua/archive/articles/etic/Mishhenko -М.М. -Ukrayinski- natsionalni-arhetyru. pdf

8. Сахарчук Л. І. Методологія комунікативних досліджень. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2006. 214 с.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
10. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
11. Слухай Н. В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навч. посібник. Київ: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка. 184 с.
12. Сосюр Ф. д. Курс загальної лінгвістики / пер. з франц. А. Корнійчук, К. Тищенко. Київ: ОСНОВИ, 1998. 324 с.